

TRGOVSKI LIST

ČASOPIS ZA TRGOVINO, INDUST

Licealna knjižnica,
Ljubljana
OBRT.

Uredništvo in administracija so v Ljubljani, Gradišče Stev. 17/1. — Dopolni se ne vračajo. — Številka pri poročanju uradu v Ljubljani 11.953. — Številka telefona 532. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO IV.

LJUBLJANA, dne 13. septembra 1921.

ŠTEV. 96.

„Oficijelno glasilo Ljubljanskega Velikega Semnja.“

Po sejmu.

Danes je zaključni dan sejma. Vsa naša industrija in trgovina je dosegla sijajne uspehe, nekatere stroke so za celo leto naprej angažirane z naročili, drugi so prodali vse svoje stare zaloge in vso produkcijo za dolge mesece vnaprej. In kljub temu, da je vladala na sejmu precejšnja vzdržnost v dolgotrajnih pogodbah in kupčijah vsled stalnega padanja naše valute na mednarodnem trgu in vsled rapidno naraščajočih cen živil v tuzemstvu, presega jo sklepi in vrednost naročil po zanesljivih informacijah nad četrto milijarde kron.

Razstavljalci se vračajo z vzorci domov, da izvršijo naročila in v slovo želimo samo to, da pri danih naročilih obvarujejo in ponovno dokažejo našo znanost in solidnost v kvaliteti blaga napram razstavljenim vzorcem, v držanju cen in izpolnitvi dobavnega roka. Vse časopisje enoglasno poganja velik direktin in indirektni kupčijski uspeh prvega jugoslovanskega sejma, vsi povdarjajo velik moralen uspeh sejma v tem, da je gospodarsko seznanil in zbližal pridobitne sloye v naši državi in na ta način prispeval h konsolidaciji razmer. Naš interes je sedaj ta, da ti stiki, ki jih je zavezal prvi ljubljanski sejem, ostanejo in postanejo trajni, da jih kupčijska solidnost ohrani za vso bodočnost. Ni dvoma, da se bo po sijaj. usephu našega sejma začelo organizirati sejme v ostalih gospodarskih centrih naše države, v Zagrebu, Beogradu, Sarajevu, Subotici in Novem Sadu, ki so gotovo potrebni in za gospodarski napredek koristni in ljubljanski sejem bo moral v bodočih letih računati z resno

konkurenco. Njegova bodočnost je zatoraj odvisna od razstavljalcev samih, od njih praktičnosti, komercialnega znanja, konkurenčne zmožnosti in trgovske solidnosti.

Sejmski urad ostane v permanenti in bo skrbel za to, da delo prvega sejma utrdi, razširi in poveča, da tudi v dobi izven sejma skrbi za pospeševanje dobav in nakupov in bo v tem vršil funkcijo kupčijske borze. Glavno delo bo moral posvetiti tudi propagandi, ki prvo leto ni bila popolnoma zadostna in izboljšanje tega, kar je praksa prvega sejma izkazala za potrebno.

Za organizacijo sejma je najglavnejši predpogoj rešitev stanovanjskega vprašanja. Ljubljana ima sedaj mnogo premalo hotelov, da bi mogla obvladati tujski promet. In za to bo za bodoče sejme nujno potrebno razen privatnih stanovanj zidati hotele. Cela vrsta parcel okrog južnega kolodvora direktno čaka, da se prične tam velikopotezna gradbeni akcija za tujski promet, za kateri so dane vse šance in zajamčena rentabiliteta.

Na sejmu letos ni še bila zastopana vsa naša industrija in tudi mnogo strok obrti ne. Zato želimo, da se prihodnjega sejma udeležijo vse stroke in celokupna industrija, da bo silka produkcije in našega dela popolna. Želimo tudi, da inozemstva, posebno češka industrija izpolni s svojimi specialnimi izdelki naš bodoči ljubljanski sejem. Inozemske tvrdke, ki so se letos udeležile sejma, so najboljše reklama in propaganda za bodoče sejme.

Razširjajte Trgovski List!

Pregled obrtne razstave v Mariboru.

(Konec.)

Umetna obrtnica Spelca Mladič je študirala na Dunaju pri Olbrichu moderno ornamentiko in vodi sedaj oddelke za risanje osnutkov na ženski obrtni šoli. Od lastnih del je razstavila razne slike na svilene trakove, rez v linoleju, moderno poslikane in ornamentirane vaze in razne druge ornamente in slike.

Izmed ostalih skupin razstavljalcev je predvsem omeniti prvo mariborsko tovarno za milo prej C. Bros, ki je na velikem bloku mila razstavila iz mila umetno izvršen kip iz Zlatorogove pravljice, dalje tvrdko Erich Eisenmann, ki izdeluje sirilni prašek in tekoči sirilni izvleček. Tvrdka je za naše planince in siričarje jako važna in ima zastopstva po celi državi. Tvrdka Viktor Zorc iz Lajtersperga razstavlja svoje izdelke kavinskih nadomestkov in sicer zdravstvene sladne kave, ržene kave znamka »Merkur« in žganega ječmena. Podjetje je bilo ustanovljeno leta 1919 in zalaga s svojimi izdelki vso Slovenijo in Hrvaško do Mitrovice. Ludvik Zabukovšek ima na razstavi zbirko svojih kemičnih izdelkov in sicer makovo olje, firnež, laneno, kremzirnko, belo, mastiko in retušni firnež za oljnato slikarstvo.

Dalje je omeniti sedlarske in jermenarske izdelke, konjske opreme Ivan Kravosa in I. Bezjaka, luksuzno kočijo Jos. Pečarja in sani Jos. Štanjka.

Pavel Ledinek je razstavil kolekcijo vinskih in pivnih sodov, v katerih je specializiran, ker jih kranjski sodarji ne izdelujejo. Posebno

pozornost vzbuja miniaturni landauer tvrdke Počivalnik, ki je izveden z luksuzno opremo in največjo dovršenostjo. Od usnarjev je razstavil kolekcijo samo tov. Vil. Freund, ki je zadnji čas začel tudi izdelovati stiskano usnje za tapetnike in za pohištvo, ki se poprej pri nas ni izdelovalo. Za poljedelce je posebno važna kolekcija verig Ferdinand Frankla, ki ima v Studencih pri Mariboru tovarno vsakovrstnih verig za tehnične in poljedelske svrhe in okovov za jarme.

Kakor uvodoma omenjeno, ta prva razstava ne obsega vseh strok mariborskega obrtništva, ki skriva po svojih delavnicah še mnogo zanimivega in originalnega dela. Tako n. pr. živilna industrija, precizna, fina mehanika, mehanično in stavbeno ključavničarstvo skoro sploh niso zastopani na razstavi, dasi imajo v Mariboru velike obrate. Zato želimo, da jih bodoča povečana in razširjena razstava vse združi in enotno seznanji z javnostjo. Že letošnja obrtna razstava bo dosegla sigurno svoj uspeh in marsikateri kupec se bo odslej ustavil v Mariboru in ne bo iskal za mejo v Avstriji tega, kar si lahko nabavi po konkurenčni ceni doma. Stajersko obrtništvo je osveščilo svoj polet in upamo, da bo to stremenje našlo pri merodajnih činiteljih polnega porazumevanja in podpore.

Revizija davčnih in gospodarskih zakonov.

(Dalje.)

Revizija gospodarskih in finančnih naredb je brezdvomno najvažnejši politični dogodek in najinteresnejše delo parlamenta v bodočih mese-

Statistika rudarstva v Sloveniji za leto 1920.

(Nadaljevanje.)

Rodbinsko bolniško zavarovanje je obstojalo do 1. novembra 1920 pri 11 bratovskih skladnicah. Od 1. novembra 1920 dalje pa je bilo to zavarovanje obvezno pri vseh bratovskih skladnicah za vse rodbinske svojce, ki nimajo lastnega zaslužka, niso sami zavarovani in žive z zavarovanim članom v istem gospodinjstvu. Zavarovanje je obsegalo brezplačno zdravljenje, zdravila in potrebne pripomočke za zdravljenje, porodniško in babiško pomoč ter ob smrti pogrebno v primernem znesku.

Za obvezno rodbinsko zavarovanje se ne plačujejo nikaki posebni prispevki, pač pa so se v to svrhu zvišali kolikor potrebno redni prispevki članov in podjetništev.

Zavarovanih je bilo koncem leta 1920 rodbinskih svojcev pod 14 let 15.143, nad 14 let 7.823.

Število obolenj je znašalo pri rodbinskih svojcih pod 14 leti 6.084, nad 14 let 3.496.

Število smrtnih slučajev pri rodbinskih svojcih pod 14 leti je bilo 404, pri onih nad 14 let 2.049.

B. Provizijske blagajne.

Premoženje 15 provizijskih blagajn je znašalo koncem leta 9.737.928 kron (+ 752.000 K ali 8,38 %).

Aktiva so obstojala:

a) iz vrednostnih papirjev v kurzni vrednosti 9.961.242 K, od teh je avstrijskega vojnega posojila v nominalni vrednosti 4.253.500 K;

b) iz hipoteknih posojil 6.870 K;

c) iz drugih posojil 1.020.384 K;

d) iz posestev v cenilni vrednosti 159.200 K;

e) iz drugih aktiv 521.352 K ter

f) iz blagajniške gotovine 429.738 K.

Skupno so znašala aktiva 12.403.876 K (+ 927.057 K).

Tem aktivom so stala pasproti pasiva v znesku 2.665.948 K (+ 174.213 kron).

Pasiva obstoje iz rezervnih deležev izstopivših članov in bančnih dolgov, za še ne plačana avstrijska vojna posojila.

Pravi dohodki provizijskih blagajn so znašali 4.611.937 kron (+ 2.671.767 K) in sicer:

a) prispevki članov za obvezno zavarovanje 575.486 K, za prostovoljno zavarovanje 25.066 K; K

b) prispevki podjetnikov 841.698 kron;

c) preodkazni rezervni deleži 9.141 K;

d) obresti vrednostnih papirjev,

hipoteknih in drugih posojil in dohodki iz posestev 183.414 K;

e) prispevki iz pokrajinskega pokojninskega sklada za Slovenijo v znesku 2.655.351 K;

f) posebni državni prispevki v znesku 358.071 K za izboljšanje materialnega položaja državnih provizijonistov;

g) drugi dohodki 710 K.

Prispevki članov so znašali 68,37 % prispevkov podjetništev. Povprečni letni prinos člana provizijske blagajne za obvezno zavarovanje je znašal 38,37 K.

Pravi izdatki provizijskih blagajn so znašali 3.941.418 K (+ 2.433.392 K) in sicer:

a) provizije za člane 484.340 K;

b) provizije za vdove 160.331 K;

c) provizije za sirote 149.128 K,

skupaj stalne podpore 693.799 K;

d) odpravnina 4.222 K;

e) draginjske doklade provizijonistom, vdovam in sirotam 2.942.246

f) drugam nakazani ali izplačani rezervni deleži 66.852 K;

g) drugi izdatki 234.299 K.

Pri provizijskih blagajnah je bilo koncem leta 1920 zavarovanih 14.998 (— 199) polnopravnih članov, 7.464 (+ 891) žen in 14.927 (+ 2.570) otrok, torej skupaj 22.391 (+ 3.461) upravičenih svojcev.

Povprečni delež polnopravnega člana na premoženju provizijske blagajne je znašal 649 K 28 v.

Provizijo je prejelo 1.601 (— 7) bivših članov, 1.318 (— 20) vdov in 983 (+ 51) sirot, skupno 3.902 (+ 24) oseb.

Trajne podpore so znašale povprečno za enega invalida 302 K 52 vin., za vdovo 121 K 65 v in za siroto 49 K 98 v na leto.

Draginjske doklade, ki so jih dobivali provizijonisti, vdove in sirote, so razvidne iz sledečih dveh razpredelov:

Razpredel A.

Dosedanje provizije	Mesečna doklada k dosedanjim provizijam		
	za provizijoniste in vdove	za sirote brez starišev	za ženo in vsakega otroka
0.1 do 40 K	55 K	50 K	20 K

cih. V revizijo so predloženi tudi zakoni in naredbe, ki so bili že medtem ukinjeni ali pa izpremenjeni s poznejšimi zakoni odnosno, katerih veljavnost je že potekla. Na teh meritorna izprememba skoro ni mogoča in gre samo za formalni akt, da jih zakonodajni odbor sprejme na znanje.

Med finančnimi zakoni pridejo razen zadnjič naštetih v revizijo lanskega letošnjega zakon o davku na poslovni promet in davek na vojne dobičke z dne 6. aprila 1920. Finančno ministrstvo svoječasno ni hotelo iz formalnih razlogov upoštevati izpreminjalnih in dodatnih predlogov, k davku na vojne dobičke, ki so bili statistično dokazani in gospodarsko utemeljeni. Sedaj je davek povečini že vplačan in le mariborski krogi so po svoji energični intervenciji dosegli revizijo odmere. Vsekakor bi bilo praktično, da zakonodajni odbor poskrbi tu za korekturo, v kolikor so še sploh mogoče in izvedljive, v zmislu svoječasnih predlogov gospodarskih krogov.

Pri poslovnem davku nas špeci-jelno zanima poglavje, kdo je od plačevanja tega davka oproščen. Lansko leto je ministrstvo financ oprostilo od davka vse zadrage, kar je bila popolnoma neutemeljena in škodna favorizacija. Letošnji zakon o prometnem davku tudi dela kmetom prevelike koncesije, posebno, ker je promet z živino davka prost. Zato želimo, da se odlok finančno-gospodarskega komiteja z dne 6. aprila 1921, ki ni bil objavljen, ukine in da se davčna obveznost za vse pridobitne sloje postavi na enak princip.

Dalje je predloženih v revizijo cela vrsta naredb ministrskega sveta, 11 odlokov komiteja ministrov za finance in promet ter 18 ukrepov ekonomsko-finančnega komiteja ki niso bili objavljeni. V seznamu vsebina ni navedena in nam je vsled tega nemogoče zavzeti v tej zadevi stališče, dokler ne vemo, za katere določbe se gre. Čudno pa je, da so se izdajali za javnost obvezni ukrepi, ne da bi se bili v uradnih glasilih priobčili. Bil je skrajni čas, da je ustava bila sprejeta in napravljene konec takim samostalnostim posameznih uradnih mest, ki so s svojimi prenatrjenimi ukrepi napravile ogromne gospodarske škode.

Reviziji so podvrženi tudi začasni zakoni o trošarin in o taksah in pristojbinah, ki so stopili s 1. septembrom letošnjega leta v veljavo. Med drugimi začasnimi zakoni se nahaja v reviziji tudi zakon o izpremembah in dopolnitvah uvozne carinske tarife ki je bil izdan 4. junija t. l. in ki je povzročil našim industrijam težke krize. Znano je, koliko so se naši industrijci borili, da dosežejo primerno zaščito napram inozemstvu, kjer ima konkurenca neprimerno ugodnejše produkcijske pogoje. Na vse to se finančni minister ni oziral in v svoji tarifi sankcioniral ono krizo, ki jo najjasneje vidimo pri jeklnah v

Ravnah. Razen tega je v reviziji 8 različnih odlokov ekonomsko-finančnega komiteja o carinskih zadevah, ki po veliki večini tudi niso bili do sedaj objavljeni. Vmes se nahaja tudi naredba o izvozu v svrhu predelave (Veredlungsverkehr), ki je bila izdana 28. maja 1920 in ni bila objavljena. Mi smo se opetovano borili za to, da se objavi ta velevažna naredba, toda brez uspeha.

Želeli bi, da jo zakonodajni odbor potrdi in razširi na promet v svrhu popravila, barvanja in sicer za aktivni in pasivni požlahtiljavni promet.

Končno so v reviziji vse tri stare, že davno ukinjene izvozne carinske tarife. Glede sedaj veljavne izvozne tarife bi želeli, da zakonodajni odbor upošteva nekatere utemeljene predloge gospodarskih korporacij in izpremeni nekoliko postavk.

Nadaljni začasni zakoni, ki jih je predložil finančni minister zakonodajnemu odboru v potrditev se tičejo vprašanja notranjega posojila, devizne trgovine in prometa, valutne reforme, Narodne banke in likvidacije avstro-ogrske banke. S temi zakoni stopajo pred parlament naši bistveni gospodarski problemi in radovedni smo, kakšen teren bodo našli v parlamentu in kako bo parlament prestal skušnjo sposobnosti v teh življenjskih vprašanjih. Vsekakor bi bila že sedaj vsa strokovna in politična žurnalistika poklicana pripravljati tla tem velevažnim nalogam parlamenta, gospodarske korporacije pa naj bi še enkrat predložile svoje nekdanje gradivo in resolucije o teh vprašanjih in dokazale, da so se vsa proročstva o razvoju naših gospodarskih razmer natančno in dobesedno izpolnila. — Mora se to ponovno ugotoviti in povdariti, tudi če bi se na stvari sami ne dalo ničesar več spremeniti.

V to skupino spada predvsem famozna naredba generalnega inspektorata financ št. 799 od 23. novembra 1920, ki je bila objavljena v »Služb. Novinah« št. 24, o relaciji krone in dinarja 4 : 1, dalje o zamenjavi perperov, o povlačenju kron v Dalmaciji dne 31. marca 1921, ki ni bila še objavljena, o kovanju metalnega drobiža, končno da so novčani po 1 in pol dinarja državni denar in o sprejemanju avstrijskega metalnega drobiža.

Pri zakonu o Narodni banki bo treba rešiti definitivno vprašanje kontingenta novčanic in izvenkontingentnih kreditov, da stabiliziramo enkrat denarno gospodarstvo in prenehamo z vednim tiskanjem brezpodložitnih novčanic in rastočo inflacijo, pri kateri mora padati vrednost našega denarja na mednarodnem trgu.

Drugi posli o devizni centrali in njeni likvidaciji, in o valutnem prometu, ki spadajo po večini že v kroniko, so skoro izključno formalnega pomena.

Konečno bi bilo med finančnimi zadevami še omeniti razširjenje in izpremembo zakona o državnem računovodstvu, posebno določbe glede državnih dobav, ki so bile pred nedavnim časom izdane.

V skupini zakonov in uredb, ki jih je predložilo ministrstvo trgovine in industrije, so predvsem važni: organizacija ministrstva, dalje naredba o postopanju z imovino podanikov neprijateljskih držav z dne 17. avgusta 1915, ki je bila 15. februarja 1919 razširjena na celo kraljevino, dalje mnogo kritizirana Ninčičeva naredba »o privrednom savetu« pri trgovskem ministru, ki ni mogel zadobiti nobenega vpliva na donajanje gospodarskih ukrepov in ki je v zmislu predlogov trgovske zbornice absolutno reforme potreben.

Važne so tudi javnosti še nepoznane naredbe o možkih in ženskih obrtnih šolah z dne 25. junija 1921, ki še niso izšle v »Službenih Novinah«, dalje razširjenje srbskega zakona o delniških družbah na celo ozemlje kraljevine in uredba o prevzemanju portfelja življenjskega zavarovanja od tujih delniških družb z dne 18. maja 1921.

Predložene naredbe o Centralni Upravi in Rumsko-industrijski centrali, dalje o središnji zadrugi, ki so se že davno preživele in likvidirale, so brezpomembne. Enako spadajo v kroniko stare kompenzacijske pogodbe z Avstrijo, Čehoslovaško in Madžarsko ter kontingentna pogodba z Avstrijsko republiko, katerih veljavnost je že potekla.

Važni so zakoni o Upravi fondov in o zaščiti industrijske svojine.

Med naredbami deželne vlade za Slovenijo se nahajajo v reviziji naredba z dne 16. decembra 1919 št. 795 o prodaji alkoholnih pijač, dalje naredba z dne 20. decembra 1919 št. 815 o trgovini z živili in potrebščinami z izpremembo z dne 24. decembra 1919 št. 840. Ne razumemo pa, iz kakšnega vzroka je prišla v revizijo naredba z dne 20. decembra 1919 št. 816 o trgovini z mlekom in jajci. Konečno je omeniti še naredbo z dne 18. avgusta 1920 št. 327 o agenturnih in komisijonarskih podjetjih ter naredbo z dne 15. novembra 1919 št. 11 o pospeševanju ustanavljanja strokovnih in obrtnih zadrug in njih zvez.

Kakor razvidimo iz navedenega, je že delo prve skupine tako ogromno, da ga je fizično nemogoče v štirih mesecih stvarno in strokovno predelati, posebno ker potreben statistični material in izčrpani podatki niso na razpolago. Zato se bojimo, da bodo odseki zakonodajnega odbora površno izvršili revizijo in s tem stvari morda celo škodovali.

Z ozirom na ogromno važnost revizije želimo le, da bi se vse skupine parlamenta našle v stvarnem, skupnem pozitivnem delu in žrtvovale za to dobo splošnemu dobrobitu svojo strankarsko nedostopnost.

Začasna dopolnitev trgovske in obrtniške zbornice za Slovenijo v Ljubljani.

Po prevratu je bil okoliš trgovske in obrtniške zbornice razširjen z naredbo poverjeništvu za trgovino in industrijo, kateremu je načeloval takrat kot član narodne vlade za Slovenijo dr. Triller, z dne 18. novembra 1918 na celo Slovenijo. Z naredbo celokupne deželne vlade za Slovenijo št. 330 z dne 29. januarja 1919 je bila poslovna doba pravih članov trgovske in obrtniške zbornice, ki je bila po zakonih bivše avstrijske države potekla dne 31. decembra 1918 podaljšana do 31. decembra 1919. Obenem je bilo zvišano število pravih članov zbornice z ozirom na razširjen okoliš od 24 na 48. Po tej naredbi je imela trgovska in obrtniška zbornica z ozirom na to, da izvršitev volitev ni bila mogoča, predlagati v izpolnitev članov na število 48 deželni vladi za Slovenijo v potrditev 24 zaupnikov s pridruženega ozemlja, od katerih jih je imelo 10

pripadati volilnim upravičencem vseh kategorij I. odseka, 14 volilnim upravičencem vseh kategorij II. odseka zbornice.

Na izpraznjena mesta odstopivših zborničnih članov so imeli stopiti oni, ki so pri zadnjih volitvah za odstopivšimi dobili v isti kategoriji največ glasov. Vsled smrti, odnosno po preobratu so štirje zbornični člani položili svoje mandate, tako da je zbornica štela samo 20 članov. Tekom preteklih dveh in pol let podvzelo je zbornično predsedstvo, kakor tudi posamezne organizacije izven zbornice mnogo akcij za doseg izpolnitve. Zadeva je bila opetovano na občnih zborih na Štajerskem predmet ostre kritike in nebroj resolucij je bilo poslano vladi glede pospešitve izpolnitve zbornice toda brez končnega uspeha.

Konečno je sedanji minister trgovine dr. Mehmed Spaho z odlokom z dne 31. avgusta 1921, št. 1757 na predlog pokrajinske uprave za Slovenijo in oddelka ministrstva trgovine in industrije v Ljubljani imenoval do bodočih rednih volitev za dopolnilne člane zbornice sledeče gospode:

Kot zastopnike industrije: Jakob Zadravec, podpredsednik Zveze južnoštajerskih obrtnih zadrug, posestnik valjčnega mlina v Središču; Ivan Rebek, predsednik slovenskega obrtnega društva v Celju in Zveze južnoštajerskih obrtnih zadrug, tovarnar v Celju; Peter Majdič, lastnik valjčnega mlina v Celju, Niko Poganič, tovarnar iz Ruš, Janko Tavčar, industrijalec iz Maribora, Josip Smertnik, ravnatelj iz Laškega pri Celju, Franc Čuček, industrijalec, predsednik gremija trgovcev v Ptuj, Ivan Močnik, industrijalec iz Loke pri Mozirju, Dragotin Hribar, industrijalec in podpredsednik Zveze industrijcev v Ljubljani, Fran Bonač, predsednik glavnega odbora velesejma in industrijalec v Ljubljani, Ant. Rojina, industrijalec v Ljubljani in Ivan Jelačin ml., industrijalec in predsednik Zveze trgovskih gremijev in zadrug v Ljubljani.

V trgovsko sekcijo so imenovani sledeči člani: Vilko Weixl, trgovec in predsednik gremija v Mariboru, Drago Kobi, lesni trgovec in podjetnik v Mariboru, Rudolf Stermecki, trgovec in predsednik gremija trgovcev v Celju, Konrad Elsbacher, trgovec v Laškem, Lovro Petovar, vinotržec v Ivanjkovcih, Fran Lipej, trgovec in bivši predsednik trgovske zadruge v Brežicah, Fran Korošec, trgovec v Gornji Radgoni, Ludovik Brumen, trgovec in predsednik gremija trgovcev za Prekmurje v Murski Soboti in Ivan Kostevc, trgovec in predsednik gremija trgovcev v Ljubljani.

Konečno so imenovani kot zastopniki obrtniškega stanu:

Dragotin Korošec, zidarski mojster iz Braslovč, Fran Vehovar, mizarjski mojster iz Celja, Dragotin Stupčan, stavbenik v Slov. Bistrici, Ivan Lančič, kleparski mojster v Gornji Radgoni, Andrej Kralj, sedlarski mojster v Brežicah, Janko Horvat, pleskarski mojster v Ljubljani, Ivan Breznik, pekarski mojster v Mežici in Ivan Omolec, pleskarski mojster v Ptuj.

Med imenovanimi člani so skoro izključno predstavitelji stanovskih organizacij, gremijev in zadrug in za splošni gospodarski napredek veleza-sluzni in kot stanovski in pridobitni organizatorji znane osebnosti. Z odkritosrčnim zadovoljstvom pozdravljamo končno uresničitev izpolnitve trgovske in obrtniške zbornice, kateri pripade sedaj ob reviziji začasnih zakonov in naredb ter izjednačenju zakonodaje in konsolidaciji gospodarskih odnošajev ter obnovi gospodarskega dela najodličnejša naloga.

Imenovani člani so že v svojem dosedanjem delovanju v težkih razmerah osvedočili svojo gospodarsko iniciativnost in neumorno organizacijsko delavnost in požrtvovalnost. Ne dvomimo, da bo njih delovanje v trgovski zbornici prineslo novega življenja in poleta na gospodarskem po-

Razpredel B.

Dosedanja provizija	Nova provizija z mesečno doklado	Doklada za ženo in vsakega otroka
40 do 60 K	100 K	20 K
60 do 100 K	120 K	

Invaldnih je postalo 100 (— 22) polnopravnih članov in sicer 3 (— 5) vsled nezgode pri delu in 97 (— 17) iz drugih vzrokov.

Umrlo je 164 (— 27) polnopravnih članov in sicer 8 (— 6) vsled nezgode pri delu, 156 (+ 33) iz drugih vzrokov.

Podporni skladi.

Koncem leta 1920 so obstojali podporni skladi pri 6 bratovskih skladnicah.

Dohodki teh podpornih skladov so znašali: na tekočih prispevkih članov 94.390 K, na prispevkih podjetništev 11.005 K, na darilih 555 K,

na obrestih 324 K, na drugih dohodkih 101.247 K, skupaj 207.521 K (+ 65.491 K).

Resnični izdatki so bili sledeči: izvanredne bolniške podpore 84.336 K, pogrebne 87.193 K in drugi izdatki 10.422 K, skupaj 181.951 kron (+ 64.995 K).

Aktiva podpornih skladov so obstojala:

iz gotovine v blagajnah 51.579 K in iz hranilnih vlog 20.974 K, skupaj torej 72.553 K (+ 25.715 K).

Pasiva so znašala 146 K (+ 125 kron).

Čistega premoženja je bilo toraj 72.407 K (+ 25.570 K) ali 54.39 %.

lju, da bodo kot izkušeni praktiki pri pomogli k pravilni rešitvi socialno-politične zakonodaje in našim razmeram odgovarjajočega izjednačenja obrtnih zakonodaje, popolne obnovitve naših prometnih razmer in sanacije naše carinske uprave. Medtem pa jih čaka tudi delo, da pripravijo volilni red za redne zbornične volitve.

Nebroj neodločljivih, javno-gospodarskih vprašanj, ki stopajo v vedno večji meri dnevno pred gospodarske korporacije, zahtevajo polno pažnjo in delavnost ter iniciativnost zbornice in upamo, da bo sedaj izpolnjena zbornica v polnem obsegu kos svoje težke naloge. Zbornice si morajo v naši državi šele s svojo aktivnostjo priboriti ono pozicijo in ugled pri vladi kot so jo po bivšem avstrijskem zakonu imele in ki jim kot korporaciji pridobitnih slojev nedvomno gre. Radi tega se mora bodoče delo zbornice osredotočiti na naša bistvena gospodarska vprašanja in ne se absorbirati v malih postranskih ali krajevnih zadevah.

Razvoj železniškega omrežja v Sloveniji.

(Po uradnih virih sestavil I. Mohorič.)

(Nadaljevanje.)

Druga vrsta jamstva je imela navidez to prednost, da država ni bila za več oškodovana, kakor kar je bilo ravno primerno za obrestovanje investiranega kapitala. Predpogoj je bil seveda, da so stavbeni računi in prometni izkazi pravilni in resnični in zato je država sama določila vnaprej pojem stavbenega kapitala. — Specijelno za nas važna primera je dana v § 18 koncesijske listine za cesarjevič Rudolfovo železnico. Na podlagi tega spadajo k stavbenemu kapitalu:

- stroški za predela in načrte;
- stroški za pripravo, zgradbo, upravo in začetek prometa na železnici;
- 5% obresti vplačanega kapitala tekom stavbene dobe do otvoritve prometa, od katerih se dšete prebitek poprej tvorjenih delov proge in obresti od vplačanega, nerabljenega kapitala;
- stroški financiacije oziroma višina z vladnim dovoljenjem določene povprečne kurzne izgube pri emisiji delnic in obligacij ter nabavi gotovine.

Toraj neglede na tretjo in četrto točko, ki direktno izročata državni zaklad v roke borznih spekulativ, sta že prva dva momenta tako elastična pojma, katere je stavbeno podjetje vedno v svoj prid interpretiralo. Družbe niso stavile železnice same, marveč so oddale stavbo kakemu stavbenemu podjetniku (extreprise générale), ki je bil večinoma, kakor kaže kronika posameznih prog, obenem sam koncesionar, in je toraj sklenil pravzaprav stavbeno pogodbo sam s seboj ter si na ta način najlažje zagotovil lep kos dobička. Tak splošni podjetnik, ki večinoma sploh ni bil tehnično izobražen in igral le vlogo celokupnega finančnika, je še le oddal majhne sekcije pravim podjetnikom, pravim inženirjem, kateri so zopet skušali zaslužiti, kar se je največ dalo. Efekt je bil, da se je stavilo neprimerno drago in slabo, da so bili delavci izkoriščani in privatni interesi pri stavbi sploh ne upoštevani. V sled brezprogramnosti državne prometne politike nastajajo konkurenčne linije in med njimi tarifni boj in prometni spor (Južna in Rudolfova na Koroškem), nasproti kateremu je bila državna brez moči in je doplačevala iz lastnega zaklada v dobi, ko so stale vedno pasivne avstrijske finance popolnoma na robu, letno ogromne svote deficita za železnice.

Predujmi na račun državne garancije so znašali:

Predujmi na račun državne garancije so znašali leta 1868, včevši agio-zgubo 1,437.000 forintov, l. 1869 4,051.000 for., l. 1870 8,247.000 for., l. 1871 10,930.000 for., l. 1872 13 milijonov 119.000 for., l. 1873 14,950.000

for., l. 1874 13,332.000 for., l. 1875 17,303.000 for., l. 1876 23,124.000 for. in za celoletno ero 1859—1876 privatnega podjetništva s 4% obrestmi fl. 122,672.427 z vedno rastočo tendenco. Pa bolj kot ta četrt milijarda kron so bile vzrok obratu še razmere privatnih podjetij.

(Dalje prih.)

Ljubljanski Veliki Semenji.

Kupčije na ljubljanskem velikem semnju. Število obiskovalcev je že včeraj preseglo 100.000. V nedeljo je bil naval na ljubljanskem velikem semnju zopet ogromen. Po paviljonih so se cele procesije mogle le počasi premikati od trdke do trdke. Kupčije so se razvijale v vseh panogah jako dobro, posebno kupčije na debelo, ker so grosisti, kakor že v soboto, nakupovali razstavljene predmete v velikih množinah. Kupovalo se je zlasti pohištvo, prostesega tipa. V soboto so posetile semenj pod vodstvom gospe dr. Franje Tavčarjeve članice »Kola jugoslovanskih sester«, ki so z zanimanjem ogledovale razstavljene predmete in se posebno interesirale za domačo obrt in belokranjski paviljon. — Trdka Clotar Bouvier je priredila v soboto dopoldne za zastopnike časopisja vinsko poskušnjo, trdka Bogatirjev in Palič iz Beograda pa ob prisotnosti vodstva semnja in novinarjev kuhanje, na svojih štedilnikih. Uspeh je bil prvovrsten. V nedeljo popoldne je trdka kuhala za občinstvo, ki je z zanimanjem sledilo enostavni uporabi novega izuma in živahno komentiralo njegove prednosti. Vse obeta, da bo tudi zadnji dan sejma zelo živahen. V popoldanskih urah je bilo življenje na semnju kinematografirano v propagandne svrhe, kar bo gotovo, ne le dalo občinstvu po drugih mestih, ki ni imelo prilike obiskati semnja, najlepše izpričevalo, marveč bo tudi najboljša reklama za prihodnje prireditve. Uspeh semnja je bil tudi včeraj, kakor vedno, popoln. Naše občinstvo je pokazalo največje zanimanje za trgovino, industrijo in obrt in pravo pojmovanje za njih razvoj.

Nov risalni aparat. Na ljubljanskem velikem semnju, paviljon 205, vzbuja posebno zanimanje aparat za risanje plastičnih predmetov, nov domači izum. Ta aparat je konstruiran na sledečem principu: če postavimo pred nas šipo in za šipo črno pločevino, vidimo v šipi jasno našo podobo (Schwarzspiegel) in če ostane naša glava mirna, lahko zrišemo po črni plošči z belim orodjem naš portret, ker se vidi skozi šipo bela barva orodja vedno jasna. Oko je fiksirano pri novem izumu z masko človeškega lica. Ta aparat je epohalnega pomena, ker je prvi zrealni aparat, ki nima nobenih napak in je radi tega sposoben za splošno uporabo. Pri dosedanjih zrealnih aparatih moti beli refleksi papirja slike predmetov in oko je le približno fiksirano z majhnim okularjem. Radi tega so dosedanjí zrealni risalni aparati osatli tako v ozadju, nepoznani, da celo največji del najbolj izobraženih ljudi sploh ne ve, da obstoje zrealni aparati za risanje plastičnih predmetov, akoravno se izdelujejo v vseh optičnih tovarnah inozemstva v nešteti oblikah, in čeprav bi jih lahko rabil vsak človek, kakor to dokazuje baš splošno zanimanje na semnju. Ocene, ki se slišijo od obiskovalcev neprenehoma na semnju, so torej najboljši dokaz splošne uporabljivosti novega izuma.

Clotar Bouvier, tvornica za šampanjec, Gornja Radgona. Tvornica šampanjca Bouvier, je bila ustanovljena po vojni in izdeluje prvovrstni šampanjski izdelek iz domačih radgonskih vin. Ker je to eno izmed maloštevilnih podjetij te stroke v naši državi, ima zasigurano bodočnost vsled svojega cenega in solidnega izdelka, kakor tudi vsled monopolnega položaja v naši državi. Konzum domačega izdelka ubija v najvišji meri samo visoka mestna užitnina, ki znaša v Mariboru 60 K na steklenico, v Ljubljani 20 K, ravno toliko v Zagrebu, v Beogradu pa 15 dinarjev. Državna trošarina, ki znaša 18 K na steklenico, bi mogli konzumenti še prenesti, užitnina pa podraži artikel v toliki mri, da se n. pr. v Mariboru domači produkt vsled neznosne cene sploh ne konzumira, v Ljubljani, v Zagrebu in Beogradu pa le v manjših količinah. Bouvierjev šampanjec je triletni proizvod iz domačih

radgonskih vin in sicer iz rudečega burgundca, ki je na oprezen način prešan tako, da ne pride iz lupin grozdnih jagod rudeče barvilo v tekočino. Vino ohrani na ta način svetlo barvo. Po prvem vretju se vino napolni po šestih mesecih v steklenice, katerim se dodajo v teku drugega leta vinske drože, specijalni produkt in produkcijska tajnost tvornice. Po težavnem delu, takozvanem degoržiranju, ki obstoja v otvoritvi steklenice in odstranjenju vinskih drož, je šampanjec šele v tretjem letu gotov in more priti na trg. Priporočamo Bouvierjev proizvod kot pristno domač in nepokvarjen proizvod iz domačih vin in upajmo, da bo v doglednem času cenejši produkt zadovoljil tako po kvaliteti kakor po ceni vse interesente.

Razno.

Agrarna reforma in ustanovitev poštne hranilnice. Peta sekcija zakonodajnega odbora je skupno z eksperti ministrstva za prosveto, promet, javne zgradbe, šume in rude, agrarno reformo, poljedelstvo in pošte, pretresala predložene uredbe. 8. t. m. dopoldne je peta sekcija nadaljevala svoje delo. Govorili so posebno o agrarnih vprašanjih in razpravljali tudi o tem, ali je sekcija pristojna, da se bavi z vprašanjem odvisnih kmetov, oziroma o novi ureditvi. Minister za agrarno reformo je zakonodajnemu odboru predložil vse svoje uredbe, ki so bile o tem predmetu sploh oddane. Po členu 180 ustave, drugi odstavek, se vsi začasni zakoni in uredbe, ki se tičejo agrarnih odnošajev, morejo izpremeniti samo zakonodajnim putem. Zato je prevladalo mišljenje, da za te zakone ne velja prvi stavek člena 180, po katerem se ima zakonodajni odbor izjaviti, katere uredbe ostanejo v veljavi in katere ne, temveč se morajo izpremembe v agrarnih uredbah rešiti z rednim zakonom, t. j. potom narodne skupščine. Končno se je sklenilo, da bo sekcija o tem vprašanju vprašala zakonodajni odbor za mnenje. Druga važna točka, o kateri so razpravljali na seji pete sekcije, je bila uredba o ustanovitvi poštne hranilnice za vso državo. To vprašanje so pretresali 7. t. m., pa v raznih točkah ni prišlo do sporazuma. Sporazum se je dosegel 8. t. m., ker je finančni minister pristal na nekatere izpremembe. S tem bi bilo za enkrat delo te sekcije končano. Nekatere uredbe so se odložile, da se bolje prouče, nekatere pa radi tega, ker je odsek doznal, da namerava vlada predložiti v kratkem obširen zakon, po katerem bi dotične uredbe postale brezpredmetne. Pričakuje se, da bo plenum zakonodajnega odbora sklican okoli 20. t. m. Po plenumu bo sekcija nadaljevala svoje delo po direktivah, ki jih bo dal zakonodajni odbor.

Važna opozoritev zaradi dodeljevanja stanovanj. V smislu veljavnih uredb in predpisov dodeljuje v Ljubljani stanovanja v sejah stanovanjskega sosveta edino le stanovanjsko oblastvo I. stopnje. To je državni stanovanjski urad, ki je nameraval nna vogalu Dunajske ceste in ceste na Južni kolodvor. Zato naj se stranke glede stanovanj nikar ne obračajo na oddelek za socialno skrbstvo pri Pokrajinski upravi, ker nima ta oddelek na dodeljevanje stanovanj prav nobene ingerence. Pismene pritožbe zoper odloke stanovanjskega urada je vlagati na stanovanjsko oblastvo II. stopnje, ki jo pri odloku za socialno skrbstvo predstavlja poseben senat s sodnikom na čelu. Člani tega senata sploh ne sprejemajo strank ter imajo soditi na podlagi zaslišanja in razprave pri I. instanci. Stranke naj v lastnem interesu in zato, da ne motijo uradnega poslovanja, zaradi stanovanj nikar ne hodijo na oddelek za socialno skrbstvo pri Pokrajinski upravi, ker je tukaj njihova osebna intervencija brezuspešna in utegne reševanju njihove stanovanjske zadeve le škodovati.

7 odstotni državni investicijski zajam. Največja in najteža poteškoča s kojom ima naša mlada država da se bori jeste slabi ili skoro nikakovi saobraćaj, koja okolnost po daljnim svojim posledicama upliva i na loše stanje naše valute. Koči nam trgovinu, industriju, uopće svaki napredak na privrednom polju. No tu ne hasne nikakova sentimentalna raspravljanja već treba što prije pristupiti k jednom izlazu a taj je: da se pristupi k temeljitom i svestra-

nom popravku svih naših dosadanjih prometnih sredstava i da se odmah otpočne sa izgradnjom preko nužnih, koji su za daljni naš uspešni napredak neodgodivo potrebni. — Za vse ovo treba novaca i jer ne dostaju sva redovita sredstva zemlje, ministar financija je prisiljen, da u formi zajma apelira na sve državljane, da ga u ovom poslu potpomognu. — Novi državni zajam u iznosu od 500 milijuna dinara, što ga razpisuje ministar financija, u svrhu poboljšanja i uredjenja saobraćaja jeste dakle čisto saobraćajno-investicioni zajam, te mu takav karakter pridaje i član ustava kojim je on uzakonjen. — Ovaj će se zajam utrošiti isključivo u saobraćajne investicije, a da se to i doista provede i zabrat će se za kontrolu posebni parlamentarni odbor. — Dok je dakle s sve strane pružena najveća garancija, da će se ovaj zajam doista utrošiti do zadnje pare samo za one svrhe, za koje je namijenjen, jednako je s druge strane njegovim potpisivačima u pogledu naplate kamata zajma, kao i same otplate (amortizacije) zajma, dana isto tako posvemašnja sigurnost. Zajam je hipotekarno osiguran na onim objektima, u koje će se utrošiti a prihodi pak sa tih objekata imaju prvenstveno da služe za pokriće kamata i otplate zajma, kao i njihovi kuponi proste su od plaćanja svih mogućih i budućih taksa i dažbina a nosit će 70% kamate, koje će se isplaćivati u dva roka godišnje (15 marta i 15 septembra) bez ikakvih odbitaka, kod svih javnih blagajna i na to ovlaštenih novčanih zavoda. Osim toga su te obveznice ravne svim drugim državnim obveznicama, one su pupilarno sigurne, mogu se rabiti kao kaucija kod svih urada, za fondove itd., kao takove dakle vrlo povoljan papir baš za poslovni svijet, koji dolazi često u priliku da daje kaucije, jamstva. — Obveznice se mogu i lombardirati kod Narodne Banke SHS. po zakon. propisima važećim za ovu banku. Obveznice će se izdati al' pari t. j. za svaku obveznicu glaseću na 100 dinara imat će se uplatiti 100 dinara. Uplata se može izvršiti kod svih novčanih zavoda u Jugoslaviji u razdoblju od 1. do 30. rujna o. g. — Izloživši ovako najbitnije oznake ovog državnog zajma, kojeg je izazvala skrajna nužda i potreba, koju privredni naši krugovi najbolje osjećaju, bilo bi suvišno da duljimo već završujemo: komurgod je stalo do toga, da se naša prometila dovedu u red, da ona mogu odgovarati ne samo momentanim zahtjevima, već da posluže takodjer i daljnjem napretku i razvoju naše privrede taj neka potpisuje ovaj zajam, jer uz ostvaranje gornje svrhe čini takodjer i dobar posao sa povoljnim i sigurnim ukamaćenjem svog kapitala. — Sindikat novčanih zavoda kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca za investicioni zajam 1921. Centralna uprava Zagreb.

Graški velesejm. — Znižanje voznih cen. — Olajšave pri vidiranju potnih listov. — Sejmski znaki in vstopnice. — Avstrijsko prometno ministarstvo je dovolilo posetnikom graškega velesejma 50 odstotni popust pri železniških voznih cenah za dohod in odhod. Ta naredba ministarstva velja za vse železnice Nemške Avstrije in za vse vlake razen Orient-Expresa in vlakov D in L, za katere ostane v veljavi normalna tarifa. Tudi južna železnica je dovolila imenovani popust in vrhutega razširila območje tega popusta tudi na izven avstrijske dežele in tudi na vlake D. Polovična vozna pravica stopi v veljavo 16. septembra in traja do 10 oktobra. Omenjeni popusti se bodo dovoljevali le na podlagi od uprave graškega velesejma izdanih izkaznic, ki bodo veljavne le tedaj, ako se odhodna postaja nahaja ne manj kakor 40 km oddaljena od Grada. Te izkaznice izdaja »Izkazniški urad«, Grac, Burggasse 13., proti vplačilu 20 K (za dostavne stroške) in so veljavne le za enkratno vožnjo tja in nazaj. Denar se lahko pošlje tudi po pošti. Pismena naročila legitimacij morajo vsebovati ime in priimek, stan (Registracija firme) in odhodno postajo. Legitimacije naj se naročijo takoj, ker bo njih dostavljanje po 15. septembru zelo otežkočeno. Udruženje in skupine naj si nabavijo sumarične izkaznice, ki pa morajo vsebovati za vsakega člana posebej vse preje omenjene podatke. Z izdajanjem takih izkaznic bo prihranjenega veliko de-

I. JUGOSLOV. TOVARNA GUMBOV V SLOV. BISTRICI

SPREJEMA NAROČILA TUDI V RAZSTAVLJALNICI.

PAVILJON E št. 46 **F. ČUDEN**
Ljubljanski veliki semenj 3. do 12. septembra. **LJUBLJANA.**

ENGROS. Double amerik., double srebrna bižuterija Ure stenske, budilke tovarne »Becker«. Zlato in srebro, izdelki »Zlatarke« (Pacchiaffo), tovarne v Celju in Zagrebu. China-srebrni jedilni pribori »Sandrik«. Alpaka jedilni pribori za hotele in restavracije.

Zlomljeno zlato v vsaki množini, kupujemo po najvišjih cenah.

Papir na veliko

prodaja trdka

KASTELIC IN DRUG

v LJUBLJANI

Miklošičeva cesta št. 6/1.

(nasproti hotelu »Union«.)

ZDRUŽENE PAPIRNICE

VEVČE, GORIČANE IN MEDVODE

delniška družba

V LJUBLJANI

Telefon št. 1—67 (Ljubljana).

Brzjavni PAPIRNICA VEVČE.

t. č. centrala PAPIRNICA V VEVČAH. Pošta D. M. v Polju pri Ljubljani. Postaja južne železnice ZALOG.

Papirnice v Vevčah, papirnica — tvornica celuloze in lesovine v Goričanah in tvornica lesovine v Medvodah.

Mesečno proizvodnja 100 vagonov raznih vrst papirja: Papir iz tkanine, brezlesni pisarni, pisarniški, tiskovni in konceptni papir. Strojepisni, bankpost, karton in risalni papir. Brezlesni dokumentni koncept — meliran, nebeljeni konceptni papir; srednjefini pisalni in tiskovni papir, karton za dopisnice. Brzjavni svitki in papir za naustnike (stročnice). — Navadni tiskovni kular in papir za lepake v vseh barvah. Rotacijski — tiskovni — papir. Ovojni papir iz čiste celuloze in navadni ovojni papir.

Lastni razstavljeni paviljon na
»LJUBLJANSKEM VELIKEM SEMNJU«
3. — 12. septembra 1921.

ŠOLSKI ZVEZKI

za ljudske in srednje šole, na razpolago v vsaki množini. Priznani najboljši lastni izdelki iz belega, finega papirja.

UČITELJSKA TISKARNA, Ljubljana.

Franciškaška ulica št. 6.

Zahtevajte cenik!

Najnižje cene!

Točna postrežba!

Ljubljanski veliki semenj, paviljon E, št. 4.



OTROCI, EVO
BIZ JAKOVH
KEKSOV!



NAJFINEJŠI IZDELKI TVORNIC (KEKSOV,
PREPEČENCEV, VAFELJNOV IN SLASČIC.)

V. BIZJAK & DRUG

ZDRAVILIŠČE ROGAŠKA SLATINA,

Prvovrstne

„PFAFF“ ŠIVALNE STROJE

za rodbinsko obrt in industrijo

„PUCH“ „WAFFENRAD“

kolesa, plašče in cevi ter vse v to stroko spadajoče predmete priporoča

IGN. VOK

LJUBLJANA, Sodna ulica št. 7.

podružnica:

NOVOMESTO, Glavni trg št. 73.

Razstavljeni paviljon H, št. 282.



Uvoz in prodaja raznovrstnega inozemskega manufakturnega blaga.

A. & E. SKABERNE

Posebni oddelek za pletenine, trikotažo in perilo.

„ROFA“

Najboljši in najcenejši pisalni stroj

brez barvnega traka

Jugoslovansko importno in eksportno podjetje

Inž. Rud. Pečlin

Trubarjeva ulica 4. MARIBOR Trubarjeva ulica 4.

Telefon št. 82.

Velesejem paviljon I 385.

Raznovrstno pohištvo nudi po
jako ugodnih cenah, stara, po
celi Sloveniji znana trdka

IVAN DOGAN

LJUBLJANA,
DUNAJSKA C. 17,
(Medjatova hiša).



Detajlna prodaja izdelkov iz to-
varne upognjenega pohištva I.
Bahovec, nasl. Duplica.

Trgovina s klobuki in perilom
G. ČADEŽ,
Mestni trg.

Galanterija, pletenine

I. KORENČAN

Mestni trg št 20 in reklamni paviljon
H — 263.

Papirna in galanterijska trgovina

IVAN GAJŠEK,

Sv. Petra cesta 2.

Modna trgovina

FRAN EGER

Sv. Petra cesta 2.

Modna in športna trgovina

P. MAGDČ

Šelenburgova ul in Aleksandrova cesta
telef. št. 438.

pleškarji in slikarji

JOSIP JUG,

Rimska cesta 16.

Vulkaniziranje gumijs

PETER ŠKAFAR,

Rimska cesta št. 11.

Trgovina s poljskimi prideki

PATERNOST&REMIC,

Rimska cesta 2.

Trgovina z železnino

ERJAV&TURK

»pri zlati lopati«

Valvazorjev trg 7.

Papir in galanterija

IVAN BAHOVEC,

Sv. Jakoba trg 7.

Trgovina z urami, zlatom in srebrom.

IVAN PAKIŽ,

Stari trg 20.

Špecerijska in delikatesna trgovina

J. FON,

Stari trg 6.

Konfekcijska trgovina za dame,
gospode, dečke in deklice

FRAN LUKIČ

Ljubljana, pred Škofijo 19.

A. SCHUMI

damska konfekcija
samo na debelo.

LJUBLJANA, Gradsko št. 8.

Galanterija, drobnarija, papir
in pletarski izdelki na debelo.
Jurjevo, Ilirija, Cipulin-krema
po tovarniških cenah.

Baloh in Rosina
MARIBOR, Grajski trg št. 3.

J. KORENČAN

Galanterija, pletenine

MESTNI TRG ŠTEV. 20.

in razstavnici paviljon H, šte. 263.

Josip Vidmar

tovarna dežnikov in solčnikov
Ljubljana pred Škofijo.

Velika zaloga dvokoles, otroških vozičkov,
šivalnih in različnih strojev,
pnevmatike in vsakovrstnih delov. P. Bajtel,
Ljubljana, Stari trg 28. Sprejemajo se v
popolno popravo, za emajliranje z ognjem
in ponikljanje: dvokolesa, otroški vozički,
šivalni in razni stroji in deli. Mehanična
delavnica: Karlovska cesta 4.

„TRIBUNA“ tovarna dvokoles in
otroških vozičkov.
LJUBLJANA, Karlovska cesta št. 4, Zvonarska ulica št. 1.

ANTON ŠINKOVEC

- mehanična vrvarna -
in terilnica, predilnica

KRANJ - GROSUPLJE
CENTRALA GROSUPLJE.

priporoča

svoje vrvarske izdelke
vsake vrste in množine.

Tovarna

čevljev

PETER KOZINA & CO.

TRŽIČ

Pisarna, zaloga in prodaja na debelo in drobno
LJUBLJANA, Breg št. 20.

Izdeluje vsakovrstne čevlje za gospode, dame, dečke, deklice
in otroke iz boks, ševro in lak usnja ter drugega materiala.
Prvovrstna kvaliteta!
Najmodernejše oblike!
Konkurenčne cene!

Stolarna v Sodražici

Slovenija

priporoča svoje izdelke,
kakor politirane gostil-
niške in kavarniške
stole, vrtno, zaklopne
stole, mize itd. Ceniki
na razpolago.

Ivan Jelačin

Ljubljana

Uvoz kolonijalne robe

Telefon interurban številka 7.

Na Ljubljanskem velikem sejmu
Paviljon H, oddelek številka 284a.

Oglašajte v „Trgovskem Listu“

CIGARETNI PAPIR

žimnate in usnjate vezalke, čistilo
(krema), ličilo, mast za usnje, pralno in
toaletno milo, fine sveče; nadalje

KRTAČE

za obleko in likanje, ribanje brez in z
korenino, konjske, mazalke, zobne,
omela, motvoz (špaga), čevljarsko prejo,

TRŽAŠKE BIČEVNIKE

iz prave koprive, razne biče,

NOGAVICE

ženske in moške, sukanec, „Moderc“,
kvačkanec.

ŽLICE

nože, vilice, pipce itd.

nudi po najnižjih cenah veletrgovina
OSVALD DOBEIC, Ljubljana, Sv. Jakoba trg. 9

PRODA SE

KOMPLETNA MODERNA KA-
VARNIŠKA UPRAVA V KRANJU
PRI TISKARNI »SAVA« D. D.

KEMIČNA TOVARNA SHS

Moste pri Ljubljani

priporoča

aluminijev hidrat, aluminijev sulfat, glinozem, galun.

Telefon: 351. - - Brzjavi: Kemična Moste — Ljubljana.

la in stroškov. Interesentu, ki se bo v inozemstvu izkazal s sejmsko legitimacijo, mora, po naredbi ministarstva za zunanje zadeve, izdati nemško-avstrijski konsulat visum za četrtinsko ceno. Numerirani sejmski znaki s permanentnimi vstopnicami se dobijo pri sejmski blagajni v Gradcu proti vplačilu 200 K. Te vstopnice dajejo posetnikom pravico, vsak čas stopiti na sejmišče in tudi v posebne oddelke kakor n. pr. »Štatersko knjigo«, »Štaterske umetniške razstave« in »Modo časac«. Legitimacije se dobe tudi proti vposlanju zneska na »Legitimacijski urad« v Grazu, Burgasse 13 in proti predložitvi kupona po dnejske izkaznice in vpošiljavi zneska neposredno pri sejmski blagajni. Kdor nima sejmskega znaka in permanentne vstopnice, bo moral plačati vstopnico vsakokrat, ko stopi na sejmišče.

Nova tovarna čevljarstev klinec. Znani tvorničar Ivan Seunig je začel graditi novo veliko tvornico lesenih klinec v Tacnu pod Šmarno goro. Ta tvornica bo največja te vrste v Jugoslaviji.

Palača »Rosija«, last zagrebške banke. Zagrebška hipotekarna in trgovinska banka je kupila v Beogradu veliko palačo »Rosija« za 12,5 milijonov dinarjev.

Tržna poročila.

Zagreb, kolonijalno blago. — Cene se stalno dvigajo radi slabega stanja naše valute. Sladkor, češki, kocke 51.50 kron, kristalni ameriški 42, v glavah 50. Kava: Perl 95, Guatemala 88, Caracas 90, Salvador 78, Lave 73, Santos 68, Rio 60, Maragogyne fina 73. Riž: Blue Rosa, ameriški 29, Belloch glase slabši 26, Burma (Rangoon) 21. Petrolej: beli tržaški v zabojih 640. Milo: Arrow borax 980 v zaboji. Kakao: 90 po kg. Čaj: Java Pecoe 90 po kg. Sveče: »Branca« 54, »Mira« 46. Kolomaz: v zabojih od 1—35 kg 12.50 po kg, v sodih od 180—320 kg 12 K po kg.

Trst. Kava: Perl 10 lir, Guatemala 9, Caracas 9, Salvador 7.50, Santos 5.80, Rio 5.25, Maragogyne fina 6.20. Riž: Blue Rose ameriški 3.10, Belloch glase slabši 2.75, Burma (Rangoon) 1.95. Petrolej: beli 45 lir.

Borza.

Zagreb, 10. t. m. Borza je bila danes zaradi sobote zaprta, pač pa je bil jako živahen prosti promet. Notirali so: Dunaj 15.75 do 15.85, Berlin 208 do 209, Rim 885, Pariz 1560, Praga 245.50 do 246, London 780, Newyork 200 do 201.

Beograd, valute: dolar 50.50, funti 195, marke 52.50, leji 54.50, levi 39, avstrijske krone 4.80, devize: London 198, Pariz 390, Zeneva 880, Praga 61.50, Dunaj 3.99, Berlin 52.80, Solun 255, Milan 220.

R. Miklauc, Ljubljana

Pred Škofijo št. 3

Lingerjeva ulica

priporoča sukneno, manufakturno in pleteno blago.

Prodaja na debelo in drobno.

Ustanovljeno leto 1869.

Zürich, devize: Berlin 5.50, Newyork 583, London 2174, Pariz 4335, Milan 2520, Praga 7135, Zagreb 3, Bukarešta 535, Varšava 0.15, Dunaj 0.60, avstrijske krone 0.48.

Berlin, Italija 437.50 do 437.95, London 375.85—376.15, Newyork 1005.15 do 1007.35, Pariz 752.70 do 754.30, Švica 1740.75 do 1744.25, Dunaj 10.08 do 10.12, Budimpešta 22.37 do 22.43.



SEMENA

vse vrste priporoča tvrdka

Josip Urbanič

LJUBLJANA, vis a vis hotel Union.

Kupuje tudi suhe gobe, laneno seme in druge domače pridelke.

Prazne nove in rabljene vreče (djakove) v vsaki množini najnižje pri **FR. SIRC, KRANJ**. Kupujem suhe gobe, fižol, brinjevo olje.

SODARSKA ZADRUGA V ŽELEZNIKIH

:: registrirana zadruga z o. z. ::

Postaja Škofja loka - Slovenija.

Izdeluje se raznovrstna posoda iz mehkega lesa, kot sodi za zelje, repo, sadje, med in ribe, nadalje sodi za mast, barve, cement itd. Naročila se izvršujejo v vseh poljubnih velikostih; izvršitev naročil točna in po ugodnih dnevnih cenah.

Za cenj. naročila se priporoča podpisana Sodska zadruga v Železnikih.

LENASI & GERKMAN

LJUBLJANA

Stritarjeva ul. 4. Lingerjeva ul. 2.

Trgovina s suknem, modnim in manufakturnim blagom

Na debelo! Na drobno!

JFLAČIN & KO., Ljubljana

Tovarna zamaškov — Tvornica čepova.

Telefon interurban št. 7.

Na Ljubljanskem velikem sejmu Paviljon E, oddelek številka 57.

TRGOVCI!

Ne pozabite ob priliki Ljubljanskega velesejma obiskati tvrdko

VASO PETRIČIČ

nasl. **I. SAMEC**

MESTNI TRG ŠT. 21.

veletrgovina galanterijskega in norimberškega blaga, šolskih potrebščin, sukanca, nogavic, igrač itd. itd. itd.

Veletrgovina z drobnino, galanterijo in pletninami (trikotaja)

Gašpari in Faninger

Maribor

Aleksandrova cesta 48. : Samo na debelo.

INDUS d. d.

prej Carl Pollak

tovarna usnja in usnjatih izdelkov.

KRANJ

LJUBLJANA

VRHNIKA.

Centralna pisarna:

Ljubljana, Sv. Petra cesta 68.

Telefon 528.

I. Industrija usnja.

A. Vegetabilno (črelostrojeno usnje):

- kravine rujave, črne in chagrin, ter za mehove in strehe,
- kipsi,
- teletine,
- ovčine in kozine
 - mazane, rujave in črne,
 - barvane za mobilje in tapetiranje in konfekcijo,
- Vachettes
 - za izdelavo dokolenic, barvane ali naravne,
 - za izdelavo nogometnih žog,
 - za izdelavo razne usnjate konfekcije.
- Svinjine (specialiteta)
 - za fino jahalno opremo, barvano ali naravno,
 - za kovčke,
 - za mobilje in galanterijsko konfekcijo (portemonnals, portefeuilles in knjigoveštvo).

7. Podplati.

- Trovlženi hrastostrojani podplati,
- Vache

8. Croupni za izdelavo transmisjskih jermenov,

- hrastostrojani.

B. Chrom usnje.

- Box-calf črno in barvano,
- Chevreaux,
- Chevrette,
- Chrom usnje za izdelavo nogometnih žog,
- Chrom usnje za izdelavo jermenov.

C. Galun usnje

za izdelavo vezilnih in šivalnih jermenčkov.

D. Lak usnje.

- Box calf,
- Chevreaux.

II. Industrija usnjatih izdelkov.

A. Čevljarstveni izdelki:

- Čevlji za strapac,
- » » rudnike,
- » » sport in nogomet,
- » po vojaškem vzorcu,
- sandale.

B. Konfekcija transmisjskih gonilnih jermenov.

- Specijalni stroj,

C. Konfekcija za:

dokolenice (gamaše) nogometne žoge, torbice, portefeuilles itd. iz vegetabilnega chrom in lak usnja, nahrbtniki, športni pasovi itd. tržne torbice.

Hedžet & Koritnik — Ljubljana

Frančiškanska ulica 4

MANUFAKTURNA

blagovnica na debelo

OFICIJELNI ŠPEDITERJI „LJUBLJANSKEGA VELIKEGA SEMNJA“

Ljubljana, Maribor, Beograd,
Zagreb, Rakek, Trst, Wien.
Raznovrsne speditije.

BALKAN

d. d. za mednarodne Transporte.

Reekspedicije. — Preselitve s
pohištvenimi vozovi. — Zaci-
nanja, carinska agentura.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

**Lesna industrija
Bratje Tavčar**

Centrala Maribor
Telefon št. 245.

Podružnica Vuzenica
Telefon št. 1.

**Ponuja
vsakorstni rezani
in tesani les.**

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

„MESNA“
(lastniki Bratje Tavčar)

Družba z o. z. za izvoz v inozem-
stvo mesa, mesnatih in maščobnih
proizvodov.

Maribor
Kopališka ulica šte. 11.
Interurban telefon št. 245.

Kupuje
po najvišjih dnevnih cenah pitane
(tovljene)
svinje, govedo itd.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX



„MERKUR“
**veletrgovina z manu-
: fakturo na debelo :
Maribor.**

• • •
Priporočamo našo zalogo
prvovrstnih fabrikatov čeho-
slovaškega proizvoda vseh vrst
manufakturnega blaga po
dnevni konkurenčni ceni.

**Veletrgovina
A. Šarabon
v Ljubljani**

priporoča
**špecerlijsko blago
raznovrstno žganje
moko
in deželne pridelke
raznovrstno rudninsko
22, 10-10 vodo,
Lastna pražarna za kavo
in mlin za dišave
z električnim obratom.
Ceniki na razpolago.**

Na debelo.

„JADRAN“
izvozna in uvozna družba z o. z.
Ljubljana, Dunajska c. 9.
Telefon interurban 113.

PRIPOROČA:

Sladkor v kockah in kristal, **kavo**, čaj, Frank in
kolinsko **cikorijo**, riž, milo, sodo, **petrolej**, **bencin**,
sveče, **metle**, **kolomaz** (Koller in Breitner, Monfalcone),
»Ilirijo« in »Jadran« kremo za čevlje, čokolado »Rudin« itd.

Najnižje cene!

Underwood

najboljši ameriški pisalni
stroj sedanosti

Opalograph

razmnoževalni aparat,
razmnožuje strojno in
ročno pisavo potom ne-
izrabljive steklene plošče.



Glavno zastopstvo za Jugoslavijo: 15, 20-20

The Rex Co. Ljubljana, Gradišče 10.
Moderno vrejena popravilnica vseh pisalnih strojev.

„SISCIA“

d. d., tovarna finih kož v Sisku
izdeluje prvovrstno ševro,
ševret, boks, glase itd.
v vsaki barvi

More najuspešneje konkurirati z vsakim fabrikatom.
Vzorci izloženi v paviljonu šte. 387

MODNA TRGOVINA

A. PERSCHÉ
PRED ŠKOFIJO ŠT. 21.

priporoča svojo največjo izbiro
vsakovrstne svile,
vse modne predmete,
perilo in trikotažo.

Žitni zavod v Ljubljani

družba z o. z.

Krekov trg šte. 10. :: Telefon šte. 243 interurban.

Prodaja vse vrste žita; moko banatsko in domačo.

Velika skladišča v Ljubljani in Somboru.

Zahtevajte ponudbe! :: :: Zahtevajte ponudbe!

NAJNIŽJE CENE! ■ ■ NAJNIŽJE CENE!

VULKAN tvornica gumijevih izdelkov v Kranju



ETENA
GUMIJEVI PODPETNIKI
VULKAN KRANJ

Izdeluje

prvovrstne podpetnike
in druge gumijeve izdelke.

CENIK NA RAZPOLAGO

ČISTO DOMAČE PODJETJE!

Edina tvornica te stroke v Jugoslaviji.

Svetovno priznana kvaliteta.



Pristna terpentinova
:: krema za čevlje ::

NEOSAN

na boljša

Tovarna kemičnih izdelkov v Hrastniku.

Medić, Rakove & Zankl, prej: A. Zankl sinoiv.

Tovarna kemičnih in rudninskih barv ter lakov.

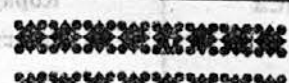
Centrala: Ljubljana. D. z o. z. Skladišče: Novisad.

Brzjavlj: Meraki, Ljubljana. Telefon: 64.

English varnishes:

Angleški laki:

COPAL VARNISH.
Kopalov lak za znotraj.
FINE COPAL VARNISH.
Fini kopalov lak za znotraj.
SUPERFINE COPAL BODY VARNISH.
Lak za kožije, najfin.
FINE COPAL CARRIAGE BODY VARNISH.
Lak za kožije, fini.
PALE FLATTING VARNISH SPRF.
Brusilni fini prep. lak.
PALE FLATTING VARNISH UNIVERSALE
Brusilni prepar. lak.
EXTERIOR COPAL VARNISH FINE.
Fini zračni lak.
EXTERIOR COPAL VARNISH SPRF.
Najfinejši zračni rap. lak.
PALE SICCATIVE FLUID
Sikatif, svetel.
DARK SICCATIVE FLUID.
Sikatif, temen.
SPRF. WELLRIGHT VARNISH.
Lak za kožijske sta najfinejši.



Priznana najboljša in zanesljiva kakovost: barve za obleke, vse vrste barv, suhe in oljate, mavec (Gips), mastenec (Federweiss), strojno olje, karbolneje, steklarski in mizarski klej, pleskarski, slikarski in mizarski čopiči, kakor tudi drugi v to stroko spadajoči predmeti.



„MERAKL“.
Lak za pode.
„MERAKL“.
Lineoleum lak za pode.
„MERAKL“.
Emajlni lak.
„MERAKL“.
Brunoline.



English varnishes:

Angleški laki:

JAPAN BLACK VARNISH.
Lak za gvozdje, japan.
FINE JAPAN BLACK VARNISH.
Fini črni japonski lak.
QUECK BLACK VARNISH
Japan. lak s silkativom.
ISOLATING BLACK VARNISH.
Izolirni lak.
LIQUID DRIERS PALE
Terebina svetla.
LIQUID DRIERS DEEP.
Terebina temna.
DAMAR VARNISH.
Damarov lak.
ENAMEL VARNISH WHITE.
Emajl beli.
ENAMEL VARNISH BLUE, RED, GREEN.
Emajl moder, rdeč, zelen.
FINE ENAMEL VARNISH WHITE.
Emajl beli, izredno fini.

Emailni laki. Pravi firnež. Barva za pode.

Ministrstvo financ Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev.

7% državno investicijsko posojilo l. 1921 v iznosu 500,000.000 din.

POZIV NA VPIS.

Minister financ kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev na temelju redbe z dne 27. junija 1921, D št. 7941, vzakojene s členom Ustave, pozivlje na vpis

7% državnega investicijskega posojila v nominalnem znesku 500,000.000 dinarjev.

To posojilo je investicijsko ter se bo porabilo izključno v svrhu splošnega dobra, kakor popravilo, izvršitev in razširjenje žel. prometa, stavbo novih in dovršenje započetih železniških prog, napravo in popravila pristanišč, cest, potov itd.

Nominalni iznos posojila je 500,000.000 Din. izdan al pari po 100, 500, 1000, 5000 in 10.000 v 50.000 serijah po 100 števil, obresti so 7% na leto ter se izplačujejo dekurzivno brez vsakega odbitka v polletnih kuponih in to 15. marca in 15. septembra vsakega leta pri vseh javnih blagajnicah in zato pooblaščenih denarnih zavodih brez odbitka kakoršnega koli davka, koleka in takse.

Prvi kupon se izplačuje 15. marca 1922. V teku 10 let se to posojilo ne more konvertirati, niti v tem času obrestna mera znižati. V slučaju, da se posojilo po preteku 10 let konvertira, mora se imejiteljem obveznic ponuditi izplačilo v nominalnem iznosu. Posojilo je amortizacijsko ter se izdaja na 50 let. Amortizacija počenje 4 leta po emisiji, ter se vrši enkrat na leto pr Generalni direkciji državnih dolgov z žrebanjem ali odkupom po določenem amortizacijskem načrtu, ki je na obveznici natisnjen. Posojilo je zavarovano s hipoteko, a potrebna svota za anuitet (obresti in amortizacijo) stavila se bo vsako leto v budget (državni proračun), za pokritje pa bodo služili predvsem dohodki dotičnega investicijskega objekta. Kuponi zastarajo 5 let potem, ko so zapadli, a izžrebane obveznice 30 let po žrebanju. Posojilo bo kotirano na vseh domačih borzah. Obveznice tega posojila so ravnopravne ostalim državnim obveznicam, uživajo pupilarno varnost, morejo se polagati kakor kavcije, upotrebjavati za fonde, ustanove, depozite pri vseh javnih blagajnah in privatnih puduzetjih. Obveznice se morejo lomarirati pri Narodni banki kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev ter njih podružnicah po zakonskih propisih.

Obveznice in kuponi tega posojila so prosti vsakega sedanjega in bodočega davka in doklade, kakor državnih tako tudi ostalih (oblastnih, okrožnih, srezkih in občinskih) kakor tudi vseh laks in pristojb v kraljevini.

Vpis se bo vršil od 1. do 30. septembra 1921.

pri vseh denarnih zavodih Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev pod zgoraj navedenimi pogoji (za vsakih 100 Din. obveznice Din. 100 v gotovini). Za kontrolo porabe tega posojila se bo izvolil poseben parlamentarni odbor. Ko bo celo posojilo porabljeno, podal bo minister financ Narodni skupščini kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev poročilo o skupni porabi istega.

BEOGRAD, meseca julija 1921.

Minister financ

Dr. KOSTA KUMANUDI l. r.